

Ismeret-Szerző

MAJOR Gyöngyi

Filozófia és labdarúgás – Mateo Bošnjak portréja

Érhetik meglepetések az ember lányát, ha Horvátországban egy szállodában reked néhány napra a labdarúgó-vb idején. A horvátok lelkesültsége a valós tét körül emelkedik napról napra, s ezzel arányban nő nyitottságuk és kommunikációs készségük. És ha valaki nő létére érdeklődve áll meg a szálloda közösségi terében elhelyezett képernyő előtt, nem lepheti meg, ha szóba elegendnek vele, és a következő meccsen már ismerősként, a következőn már barátként kap pontos információkat a horvát csapat taktikájáról, formaidőzítéséről, aktuális szerepléséről. Ráadásul – mint az később kiderült – Mateo Bošnjak véleménye ténylegesen szakértőinek számított, amit nem fukarkodott megosztani senkivel, aki 20 méteres sugáron belül a közelébe került. Egy 78 éves szikár, sportembert kell elképzelni, aki meglepően kommunikatív, barátságos, bárkivel talál közös témát, és nem hagyja ki egy jó beszélgetés esélyét. Ismeretei a csapatokról naprakészek, esélylatolgatásai rendre beválnak, s egyedül kora miatt nem gondolhatni valahol a válogatott környékén aktív, bennfentes funkcióban. Egy ilyen egyszerű megfajtsáznál azonban egy sokkal összetettebb életpálya rajzolódik fel az eleinte szűkszavúbb, azután egyre oldottabb elbeszéléséből.

– Aktívan futballozott?

– Igen.

– Melyik csapatnál? – ...ettől a kérdéstől vált bonyolulttá a beszélgetés. Mindez 4 évvel ezelőtt történt, amikor a horvát válogatott a döntőig verekedte be magát. Most hasonlóképp vele együtt volt módomban nézni a horvát szereplést – ezúttal az elődöntőig –, már mint régi barátok.

Időközben nemcsak 4 évvel lettünk idősebbek, hanem sok részletet megtudtam Mateo kalandos pályafutásáról, aminek utóbbi fordulataiban helyett kapott folyóiratunk is, melynek fejlődését nemcsak nagy szimpátiával figyeli, hanem kapcsolatain keresztül támogatni is igyekszik.

Régi horvát nemesi családban látta meg a napvilágot. Felmenői között nem akármilyen magyar ág is található. Dédapja (Juraj Bosnyak) ugyanis 1865-ben Budapesten vásárolt magának egy palotát, majd nem sokkal később feleségül vett egy az Erdődy és Eszterházy családból származó hölgyet.

Ő maga fiatal éveit Zágrábban töltötte. Eredetileg a Zágrábi Egyetem Bölcsészettudományi Karán, filozófia–szociológia szakon tanult, miközben a HNK Rijeka csapatában futballozott. Erre az időszakra tehető, amikor a Rijeka felkerült az akkor még egységes Jugoszlávia I. osztályába.

Miután filozófiából lediplomázott, kiutazott testvéréhez Hannoverbe, aki már egy ideje ott élt. Kézenfekvő volt szerencsét próbálnia a hannoveri futballklubnál, tekintettel az otthoni I. osztályú minősítésére – és próbálkozása nem volt hiábavaló. Németországban az idő tájt alakult a Bundes Liga, amibe a Hannover 96 szintén Mateoval együtt került be 1964-ben. (Érdekességként, a Bayern München is csak később, a szintén horvát Zlatko Čik Čajkovski vezetésével került fel az első osztályba.)

Németországban a foci akkor már jól fizetett, így egyéb megélhetési forrás után nem kellett néznie, viszont igénye volt a szabadidejét értelmesen eltölteni, és elkezdte hallgatni Jürgen Habermas előadásait Frankfurtban. Ami érdeklődésnek indult, azt érdemessé vált hivatalossá tenni, s végül a Göttingeni Egyetemen ledoktorált. Disszertációját *Mit tudunk Arthur Schopenhauer filozófiájáról* címmel prof. Friedrich Lehmannál védte meg.

Élete rendezett mederben folyt, és ahogy a közmondás is tartja – akkor megy a medve a jégre táncolni, mikor a legjobban megy dolga –, egy szemre való amerikai menyecske képében meglátogatta a szerelem. Mindent hátrahagyva, a vonzerő egészen Amerikáig szippantotta, ahol a leányhoz fűződő kapcsolat szertefoszlott, valós egzisztencia nélkül maradvá pedig megint csak valahogy meg kellett kapaszkodni. És hát lássuk be, az élet azért a tenyerén hordozta.

Akkor kísérleteztek először Amerikában az angol típusú futball meghonosításával, és a siker garanciájához leszerződtek néhány ismert klasszist a NY Cosmosba – köztük Pelét. S mivel Mateo is éppen arra járt, mi sem természetesebb, mint hogy megint a focival próbálta megoldani életét. És megint és ugyanúgy szerencséje volt, mint Hannoverben. Bekerült a Cosmosba, és együtt játszott Pelével (1975-től), vagy a nálunk is ismert nevek közül még Beckenbauerrel (1977-től).

Pelé és Mateo

Eddigre azonban az idő már kezdett eljáráni fölötte, és napirendre került a professzionális sportkarrier befejezése.

Visszajött Európába, és Franciaországban teniszedzői oklevelet szerzett. Beszél angolul, németül, olaszul, spanyolul és franciául, kevésbé még magyarul is – meglévő hírneve, műveltsége és új foglalkozása pedig továbbra is tág mozgásteret nyitott számára. Nem

mondhatni, hogy 82 éves korára visszavonultan élne. Lendülete bizonyosan nem akkora, mint akár 10 évvel ezelőtt, de most is aktív tagja a horvát szenior teniszválogatottnak. Sportol, rengeteget olvas, aktív társadalmi életet él, idejét felváltva tölti ausztriai otthonában és egy horvát tengerparti nyaralóban.

Kitűnő edző- és társasági partner, a környezetében mindenki ismeri, szereti, mindenki a barátja. Senkinek sem kívánhatunk szebb, tartalmasabb életet, mint az övé. A tengerparton napozva, vagy hidegebb napokon valamelyik padon üldögélve módja van filozofálni a világ változásáról, a relativizmus romboló hatásáról az általános emberi értékekben, de gondolatai az átsuhanó árnyékokkal együtt is mindig napsütöttek.

Kívánunk neki hosszú életet és lankadatlan érdeklődést folyóiratunk iránt!